

(Ф 03.02-91)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки повітряного транспорту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

« 07 » 11 2018 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
«Організація виробництва»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма: «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)»

Курс – 3 Семестр – 6

Аудиторні заняття – 76

Екзамен – 6 семестр

Самостійна робота – 74

Усього (годин/кредитів ECTS) – 150/5,0

Курсова робота – 6 семестр

Індекс НБ-6-051/16-2.1.24

СМЯ НАУ НП 11.01.01-01-2018

Система менеджменту якості.
Навчальна програма
навчальної дисципліни
«Організація виробництва»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НП 11.01.01 – 01-2018

стор. 2 з 11

Навчальну програму дисципліни «Організація виробництва» розроблено на основі освітньої програми та навчального плану № НБ-6-051/16 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» освітньо-професійної програми «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила:

доцент кафедри економіки

повітряного транспорту

/Борисюк Ірина Олександрівна/

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 051 «Економіка» (освітньо-професійної програми «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)») - кафедри економіки повітряного транспорту, протокол № 25 від «18» 10 2018 р.

Завідувач кафедри

/Ареф'єва Олена Володимирівна/

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 24 від «02» 11 2018 р.

Голова НМРР

/Тофанчук Анатолій Тимофійович/

УЗГОДЖЕНО

В.о. декана ФЕБА

/Петровська Світлана Володимирівна/

« 05 » 11 2018 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Організація виробництва» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015 р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна відноситься до циклу дисциплін професійної підготовки та є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі економіки.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів комплексу теоретичних знань вивчення методів та прийомів раціональної організації виробництва і практичних навичок використання методів підвищення результативності виробничих систем промислового підприємства.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння теоретичними та методичними основами використання теорії раціональної організації виробництва та методів підвищення результативності виробничих систем промислового підприємства для підвищення ефективності господарської діяльності підприємств різних форм власності;
- ознайомлення із теорією та сучасною практикою організації виробництва;
- набуття студентами вміння аналізувати процеси, що відбуваються у виробництві;
- закріплення навичок самостійного виконання техніко-економічних розрахунків та обґрунтування параметрів раціональної організації виробничих систем;
- розвиток дослідницьких та організаторських здібностей студентів у процесі підготовки організаційних проектів виробництва та їх реалізації.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- місце теорії організації виробництва в економіці підприємства;
- теоретичні і практичні питання організації виробництва;
- основні прийоми та методи оцінки організації виробничого процесу на підприємстві;
- методичні підходи раціоналізації та проектування виробництва;
- основні прийоми та методи проектування ефективних виробничих систем підприємства;
- принципи раціональної організації виробництва на підприємстві;
- першочергові технічні, економічні, соціальні, психологічні, організаційні питання забезпечення ефективної організації виробництва підприємства.

Вміти:

- виявляти проблемні вузькі місця виробничої системи підприємства;
- здійснювати організаційне проектування виробничих систем;
- оцінювати ефективність проекту організації виробництва.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля №1 «Теоретичні основи організації виробництва»

- навчального модуля №2 «Організація комплексного обслуговування виробництва та інноваційної діяльності на підприємстві», кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Окремим третім модулем є курсова робота, яку студент виконує в шостому семестрі. Курсова робота є важливою складовою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни.

Навчальна дисципліна «Організація виробництва» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Економічна теорія», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Економіка праці і соціально-трудова відносини», «Економіка і організація інноваційної діяльності» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Управління витратами», «Планування і контроль на підприємстві», «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль № 1 «Теоретичні основи організації виробництва»

Тема 2.1.1. Організаційні основи виробництва

Сутність і суспільне значення виробництва. Виробництво і виробнича діяльність. Сутність організації виробництва. Взаємозв'язок технології та організації виробництва. Організація виробництва як наука. Предмет, метод і зміст курсу. Історія розвитку теорії та практики організації виробництва.

Тема 2.1.2. Виробничі системи

Виробництво як відкрита система. Виробнича функція. Класифікація виробничих систем. Виробнича система та її структура. Організаційні основи виробничих систем. Принципи і закони організації виробничих систем. Закони статичної організації виробничих систем. Закони розвитку виробничих систем. Особливості і властивості виробничих систем.

Тема 2.1.3. Підприємство як об'єкт організації

Підприємство — складна виробнича система. Цілі, завдання та умови діяльності підприємства. Властивості підприємства. Виробничо-господарська, економічна і соціальна діяльність підприємства. Класифікація видів підприємств. Організаційно-правові форми підприємств. Організаційна структура підприємства: принципи формування і фактори впливу. Типи організаційних структур управління підприємством. Комплексна модель організації виробництва на підприємстві.

Тема 2.1.4. Виробничий процес і організаційні типи виробництва

Технологія та виробничий процес. Сутність та види технології. Технологічний процес, його структура та види. Сутність, зміст і структура виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів. Виробнича операція. Принципи раціональної організації виробничого процесу. Планування виробничого процесу. Мета, правила й порядок розробки технологічних операцій і процесів. Організаційні типи виробництва. Ознаки одиничного, серійного, масового типів виробництва.

Тема 2.1.5. Організація трудових процесів і робочих місць

Трудовий і виробничий процеси. Загальна характеристика і структура трудових процесів. Класифікація трудових процесів. Основи проектування трудового процесу. Сучасні концепції проектування праці. Організація праці та її форми. Сутність, цілі й завдання організації праці на підприємстві. Напрями організації праці. Поділ і кооперування праці. Організаційні форми праці: суміщення професій, багатOVERстатне обслуговування, бригадна форма. Організація і обслуговування робочих місць. Сутність і види робочих місць. Вимоги до організації робочих місць. Оснащення робочого місця. Зовнішнє та внутрішнє технологічне планування робочого місця. Умови праці, раціональні режими праці та відпочинку. Функції і системи обслуговування робочих місць.

Тема 2.1.6. Організація нормування та оплати праці на підприємстві

Міра праці. Сутність і місце нормування в організації праці. Завдання та зміст нормування праці. Об'єкт і предмет нормування. Види трудових норм. Аналіз трудових процесів і затрат робочого часу. Класифікація затрат робочого часу. Типова структура норми часу на операцію. Методи аналізу затрат робочого часу: безпосередніх вимірів, моментних спостережень, фотографія робочого часу, хронометраж, фотохронометраж. Визначення норм праці. Призначення та класифікація нормативів праці. Методи створення трудових нормативів. Продуктивність праці на підприємстві. Основні поняття і принципи заробітної плати. Фонд оплати праці та його складові. Форми і системи оплати праці. Система організації заробітної плати на підприємстві.

Тема 2.1.7. Виробнича структура підприємства та організація процесу виробництва в просторі

Просторові зв'язки у виробничому процесі. Виробнича структура: сутність, елементний склад та види. Чинники виробничої структури. Принципи формування й умови застосування технологічної, предметної та змішаної, цехової та безцехової, корпусної та комбінатської виробничих структур. Класифікація цехів і служб підприємства. Просторове розташування підприємства. Критерії розташування виробничих об'єктів. Оптимізація виробничої структури. Тенденції розвитку й удосконалення виробничих структур.

Тема 2.1.8. Організація виробничого процесу в часі

Сутність і види циклів. Виробничий цикл. Структура виробничого циклу. Визначення чинників тривалості циклу. Шляхи скорочення виробничого циклу. Розрахунок тривалості виробничого циклу простого процесу. Побудова графіків та розрахунок операційного циклу для послідовного, паралельного та паралельно-послідовного способів поєднання операцій. Визначення виробничого циклу складного процесу. Сутність складного процесу. Взаємозв'язок операцій обробки, процесів виготовлення, складання виробів та умов виробництва. Особливості побудови циклового або сітьового графіка.

Тема 2.1.9. Одиничний та партійний методи організації виробництва

Сутність і умови вибору організаційного методу: одиничного (одиначно-технологічного), партійного або потокового методів. Технологічна і предметна форми спеціалізації. Організація одиничного (непотокового) виробництва. Основні ознаки непотокового методу. Умови застосування непотокового методу.

Партіонний метод обробки. Групові методи обробки деталей. Форми спеціалізації дільниць. Визначення параметрів організації предметно-замкнених дільниць. Особливості організації дільниць серійного складання виробів. Зарубіжний досвід партіонного виробництва.

Тема 2.1.10. Організація потокового та автоматизованого виробництва

Потокове виробництво. Сутність і характерні ознаки потокового методу. Класифікація поточкових ліній. Вибір та компонування поточкових ліній. Методика розрахунку параметрів поточкових ліній. Удосконалювання поточкових методів. Автоматизоване виробництво. Загальна характеристика та види автоматичних ліній. Робототехнічні системи. Гнучке автоматизоване виробництво (ГАВ) та гнучкі виробничі системи (ГВС).

2.2. Модуль №2 «Організація комплексного обслуговування виробництва та інноваційної діяльності на підприємстві»

Тема 2.2.1. Організація допоміжних виробництв

Виробнича інфраструктура. Система технічного обслуговування виробництва. Забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Організаційно-виробнича структура та форми організації інструментального господарства. Класифікація та індексація оснащення. Визначення потреби й регулювання запасів інструменту. Організація зберігання, обліку та забезпечення робочих місць оснащенням. Шляхи вдосконалення інструментального господарства. Ремонтне обслуговування устаткування. Мета і завдання технічного обслуговування та ремонту. Організація ремонтної служби. Системи технічного обслуговування і ремонту устаткування. Ремонтні нормативи. Форми організації і системи ремонтного обслуговування устаткування. Енергетичне забезпечення виробництва. Мета, завдання і структура енергетичного господарства. Методи визначення потреби в енергоресурсах. Норми й нормативи енергоспоживання. Напрями вдосконалення енергетичного господарства.

Тема 2.2.2. Організація обслуговуючих господарств

Транспортне обслуговування. Завдання та структура транспортного господарства. Організація і розрахунки перевезень. Вибір транспортної системи й розрахунок потреби в рухомому складі. Шляхи вдосконалення роботи транспортного господарства на підприємстві. Матеріальне обслуговування виробництва. Мета, завдання, функції та структура складського господарства. Класифікація складських приміщень. Організаційні особливості складського господарства. Показники роботи складського господарства. Основні напрями вдосконалення роботи складського господарства.

Тема 2.2.3. Організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції

Якість продукції (послуг): сутність та економічні особливості. Показники та методи оцінки рівня якості. Стандартизація процесів, продукції та послуг. Сутність, завдання та об'єкти контролю якості. Класифікація видів контролю якості. Система контролю якості. Передумови, сутність та принципи управління якістю. Вимоги до системи управління якістю. Організація управління якістю продукції. Вітчизняний і зарубіжний досвід управління якістю на підприємстві.

Конкурентоспроможність продукції. Сутність, методи та система показників конкурентоспроможності. Сутність і завдання сертифікації продукції. Міжнародні системи сертифікації. Атестація виробництв. Сертифікація систем якості.

Тема 2.2.4. Маркетинг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств

Сутність та види концепцій маркетингу. Класифікація промислових товарів та їх споживачів. Дослідження промислового ринку та його сегментація. Товарна політика промислового підприємства. Цінова політика промислового підприємства. Збутова політика промислового підприємства. Комунікативна політика промислового підприємства.

Тема 2.2.5. Комплексна підготовка виробництва до випуску нової продукції

Система створення та освоєння нової продукції (техніки). Життєвий цикл продукції (процесів) та характеристика етапів. Система комплексної підготовки виробництва. Організація робіт з підготовки виробництва. Організація науково-дослідної та проектно-конструкторської підготовки виробництва. Технологічна і екологічна підготовка виробництва. Організаційна підготовка виробництва й освоєння нового продукту.

Тема 2.2.6. Організаційне проектування виробничих систем

Загальні положення та принципи формування організаційного проекту виробництва. Передумови та сутність організаційного проектування. Цілі, завдання та зміст організаційного проектування. Етапи оргпроекування. Методи, принципи та ефективність оргпроекування. Організація проектних робіт. Діагностика стану виробничої системи. Оцінка рівня організаційної, функціональної, елементної побудови виробничої системи на рівні цеху (дільниці). Процес організаційного проектування та раціоналізації виробничих систем.

Тема 2.2.7. Прогнозування і планування виробництва

Поняття, роль, значення та взаємозв'язок прогнозування і планування виробництва. Види прогнозів, методи прогнозування. Цілі, задачі, функції та види планів. Принципи та методи планування. Стратегічне і тактичне планування. Сутність і задачі поточного планування на підприємстві. Оперативно-виробниче планування. Планування інноваційних процесів. Сутність і зміст бізнес-планування.

Тема 2.2.8. Організація інноваційних процесів на підприємстві

Інноваційний розвиток підприємств. Сутність і структура інноваційного процесу. Організація інноваційного процесу на підприємстві. Суть та види науково-дослідних робіт. Організація винахідницької, раціоналізаторської та патентно-ліцензійної роботи. Інформаційне забезпечення нових розробок. Нові форми організації інноваційної діяльності.

2.3. Модуль №3 «Курсова робота»

У шостому семестрі студенти виконують курсову роботу (КР), відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних та практичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння навчального матеріалу дисципліни в галузі організації виробництва, які використовуються в подальшому при вивченні

багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою

Виконання КР є важливим етапом у підготовці до участі в студентських конференціях, виконання дипломної роботи майбутнього фахівця в галузі економіки.

Конкретна мета КР полягає в дослідженні питань раціональної організації виробництва, отримання практичних навичок з визначення конкретних значень параметрів технологічного та виробничого процесів на основі аналізу можливих варіантів і вибору найбільш ефективного у відповідності з метою і умовами виробництва. При цьому завдання різняться між собою варіантами.

Для успішного виконання КР студент повинен знати сутнісно-змістову характеристику виробництва та виробничої діяльності підприємства; особливості виробничого процесу і організаційних типів виробництва; способи організації трудових процесів, робочих місць, нормування і оплати праці; принципи та методи організації допоміжних і обслуговуючих господарств, одиничного, партійного, потокового та автоматизованого виробництва; організаційно-виробниче забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції; методи комплексної підготовки виробництва до випуску нової продукції; вміти розраховувати тривалість технологічної частини циклу оброблюваної партії виробів при різних способах їх передачі; розраховувати тривалість виробничого циклу; визначати виробничу потужність і виробничу програму структурного підрозділу за різними варіантами організації виробництва; будувати графіки виконання технологічних операцій обробки транспортної партії виробів.

Виконання, оформлення та захист КР здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання КР, – до 30 годин самостійної роботи.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Васильков В.Г. Організація виробництва: Навч. посібник / В.Г. Васильков. — Вид. 2-ге. — К.: КНЕУ, 2008. — 524 с.

3.1.2. Васильков В.Г. Організація і управління процесами виробництва: навч. посіб. / В.Г. Васильков, Н.В. Василькова; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К.: КНЕУ, 2011. – 503 с.

3.1.3. Герасимчук В.Г. Економіка та організація виробництва: підруч. / В.Г. Герасимчук., А.Е. Розенплентер. – К.: Знання, 2007. – 678 с.

3.1.4. Глушак М.П. Організація виробництва у прикладах і задачах: навчальний посібник / М.П. Глушак; А.О. Оксентюк; І.Б. Гевко. - К.: Кондор, 2010. - 214 с.

3.1.5. Гриньова В.М. Організація виробництва: підручник / В.М. Гриньова, М.М. Салун. - К : Знання, 2009. - 582 с.

3.1.6. Козик В.В. Організація виробництва: навч. посіб. / В. В. Козик, А. С. Гавриляк. - К. : Знання, 2011. - 222 с.

3.1.7. Організація виробництва: підручник / за ред. А.І. Яковлева, С.П. Сударкіної, М.І. Ларки. – Харків: НТУ "ХПІ", 2016. – 436 с.

3.1.8. Організація виробництва: підручник / П.В. Круш, В.І. Подвігіна, В.О. Гулевич та ін. – К.: Каравела, 2018. – 552 с.

3.1.9. Петрович Й.М. Організування промислового виробництва: підручник / Й.М. Петрович. – К.: Знання, 2009. – 328 с.

3.1.10. Скибінська З.М. Економіка та організація виробництва: навчальний посібник / З.М. Скибінська, Т.Т. Гринів. — К.: Знання, 2012. — 299 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Антошкіна Л.І. Організація виробництва промислового підприємства: підручник / Л.І. Антошкіна, Л.Г. Цимбалюк. — Донецьк: Юго-Восток, 2009. - 224 с.

3.2.2. Ареф'єва ОВ. Антикризове управління підприємством: Монографія. - Львів: Укр. академ. друкарства, 2011. – 252 с.

3.2.3. Васильков В.Г. Організація виробництва: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В.Г. Васильков, Л.М. Дзюбенко. — К.: КНЕУ, 2003. — 242 с.

3.2.4. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: підручник / О.А. Грішнова. – 5-те вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2011. - 390 с.

3.2.5. Мостенська Т.Л. Організація виробництва на підприємствах харчової промисловості: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред.. проф. Т.Л. Мостенська. – К.: Кондор, 2012. — 723 с.

3.2.6. Організація виробництва: підручник для студ. економ. спец. вищ. навч. закл. / В.О. Онищенко, О.В. Редкін, А.С. Старовірець, В.Я. Чевганова. – К.: Лібра, 2008. – 360 с.

3.2.7. Петрович Й.М. Організація виробництва: підручник / Й.М. Петрович, Г.М. Захарчин. – Львів: «Магнолія плюс», 2004. – 400 с.

3.2.8. Петрович Й.М. Організація виробництва: практикум / Й.М. Петрович, Г.М. Захарчин, С.О. Буняк. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2005. – 336 с.

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				